

MINISTERIE
VAN BINNENLANDSE ZAKEN

B.V.D.

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

35/1926/51
'S-GRAVENHAGE, 16 februari 1961
Stadhoudersplantsoen 25

139732

18.2.61

No. : 583.092

Bijl. : 1

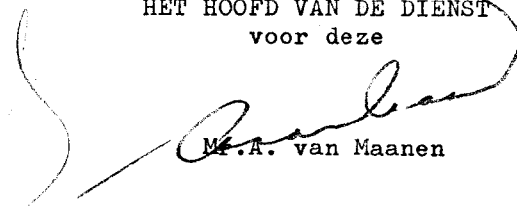
~~Slg. GEHEIM~~

VERTROUWELIJK

Betr.: Maandoverzicht no. 1

./ Ik heb de eer Uwe Excellentie hierbij een exemplaar aan te bieden van het maandoverzicht no. 1 van de B.V.D. over de maand januari 1961.

HET HOOFD VAN DE DIENST
voor deze

M.A. van Maanen

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President
Plein 1813, no. 4
te
'S-GRAVENHAGE.-

VERTROUWELIJK

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

Stg. GEHEIM

MAANDOVERZICHT

No 15 1961

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S TV E R T R O U W E L I J KMaandoverzicht no. 1 - 1961(Tijdvak 1-1-'61 t/m 31-1-'61)I N H O U D

I. <u>Communisme Internationaal</u>	blz.
De conferentie van november 1960 der 81 CP-en	1
Hoofdkenmerken der Moskouse Verklaring	2
De "nationale democratische staat"	5
II. <u>Activiteiten van de CPN</u>	
Partijbestuurszitting van januari 1961	8
Gewijzigde herdenking van de Februari-staking	10
III. <u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
Vredesbeweging in het spoor van de jongste Oproep van Moskou tot alle volkeren	14
Nieuw ANJV-bestuur	16
IV. <u>Communistische activiteiten in het bedrijfsleven</u>	
Huidige positie van de "oude" EVC	19
V. <u>Overige groeperingen</u>	
Het communistische stempel van de Socialistische Werkers Partij	23
Extreem-politieke meningen binnen de Pacifistisch Socia- listische Partij	24

Overzicht stakingen januari 1961Agenda

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

De Conferentie van Moskou der 81 partijen

Het aantal communistische partijen, in 1957 nog beneden de 70, blijkt inmiddels een totaal van 87 te hebben bereikt. In het bijzonder richt het communisme zich thans tot de voormalige koloniale gebieden en tot andere onderontwikkelde landen voor het aanwakkeren van de strijd tegen "de machten van het imperialisme". Naast de Sowjet-Unie laat communistisch China zich hierbij in toenemende mate gelden. In de buitenlandse politiek volgt Peking reeds verscheidene jaren een harde koers, die zij alle vredesstrijders aanbeveelt als de enige juiste en doelmatige om het "imperialistische oorlogsgevaar" te keren.

De Chinese communisten hebben nooit van harte ingestemd met de these van Chroestsjow - in februari 1956 door het XXste CPSU-congres aanvaard -, dat oorlogen niet langer onvermijdelijk zijn. Moskou's interpretatie van de vreedzame coëxistentie, nauw met deze stelling verweven, vond haar neerslag in de Verklaring van november 1957 der 12 partijen van het "socialistische blok". Ook de Chinese communistische partij ondertekende haar, maar deed dit slechts in het belang van de eenheid van het communistische kamp.

De duidelijke knelpunten kwamen in de eerste helft van 1960. Moskou en Peking gingen elkander over en weer verwijten, dat men zich niet gestoord had aan het wezen van de in november 1957 te Moskou aangenomen algemeen bindende besluiten. (Zie hiervoor blz. 8 van het vorige MO).

De eind juni 1960 te Boekarest gehouden beraadslaging van de communistische partijen, waaraan de CP-China mede deelnam, bracht geen oplossing. Men besloot daarom nog in de loop van het jaar een algemene conferentie van CP-en te beleggen en een commissie ter voorbereiding daartoe bijeen te roepen. (Zie MO 7/8 1960):

De voorbereidingen

Van eind september tot diep in de maand oktober vergaderde deze voorbereidingscommissie onder leiding van M.A. Soeslow, lid van het CPSU-presidium en het partij-secretariaat. De commissie bestond uit

vertegenwoordigers van 26 partijen, waaronder de 12 van het blok.

In december jl. deelde de plv. algemeen-secretaris van de Italiaanse communistische partij, Longo, aan het centraal comité van de PCI mede, dat de leden van de voorbereidingscommissie in openhartige discussie overeenstemming konden bereiken op vrijwel alle punten van de ontwerp-resolutie. Enkele niet opgeloste vraagstukken moesten worden verwezen naar de voltallige conferentie.

Deze te Moskou gehouden conferentie van communistische en arbeiderspartijen uit 81 landen duurde van omstreeks 9 november t/m 1 december. Mogelijk was het werkelijke aantal deelnemende partijen nog groter. Een op 2 december uitgegeven communiqué bevat de namen van 78 partijen. Vertegenwoordigers van de partijen in Egypte, Ghana, Madagascar, Somaliland en de Verenigde Staten van Noord-Amerika zouden ook aanwezig zijn geweest, ofschoon zij in het communiqué onvermeld bleven.

De deelnemers namen eenstemmig een politiek belangwekkende Verklaring aan, alsmede een Oproep aan de volkeren van de gehele wereld, die slechts propagandistische waarde heeft. De bespreking van alle vraagstukken vond volgens de officiële voorstelling van zaken in een atmosfeer van broederlijke vriendschap plaats, "op grondslag van de onwrikbare beginselen van het marxisme-leninisme en van het proletarisch internationalisme". (In feite heeft men slechts met de grootste moeite en na langdurige beraadslagingen een voor allen aanvaardbare Verklaring kunnen opstellen).

Zoals bij voorbaat te verwachten viel, wisten de communisten ook op deze conferentie de schijn op te houden, dat er met de "onverbrekelijke eenheid" van het socialistische kamp niets ernstigs aan de hand is.

De Verklaring der 81 partijen (Zie MO 12-1960 pgs. 9 en 10)

De Verklaring (16.000 woorden) bestaat uit een korte inleiding en zes hoofdstukken. Vooropgesteld wordt de eensluidende mening over de behandelde vraagstukken en het eensgezind bevestigen van de trouw der deelnemers aan de Verklaring en de Vredesoproep van 1957, "program-documenten van het scheppende marxisme-leninisme".

Het voornaamste resultaat van de sedert november 1957 verstreken jaren is - aldus het voorwoord - de stormachtige groei van de macht en de internationale invloed van het socialistische wereldstel-

sel, het voortdurende verval van het koloniale stelsel onder de slagen van de nationale bevrijdingsbeweging, het toenemen van de botsingen tussen de klassen in de kapitalistische wereld, de verdere achteruitgang en de verdere ontbinding van het kapitalistische wereldstelsel, het in de wereldarena steeds sterker aan de dag treden van het overwicht der krachten van het socialisme op het imperialisme, van de vredes machten op de krachten die naar oorlog voeren.

Het imperialisme saboteert de ontwapening, is er op uit de koude oorlog te verlengen en op alle manieren te verscherpen en bereidt hardnekkig een wereldoorlog voor. Daarom gebiedt het leven, dat alle vredesstrijders - de socialistische landen, de internationale arbeidersklasse, de nationale anti-imperialistische beweging, alle vredelievende staten - hun inspanningen steeds hechter samenbundelen en steeds vastberadener optreden om de oorlog af te wenden. Het leven eist klemmend de sterkere aaneensluiting van alle revolutionaire krachten voor de strijd tegen het imperialisme, voor nationale onafhankelijkheid, voor het socialisme.

Het eerste hoofdstuk bevat in hoofdzaak een grove aanval op de Verenigde Staten, "het bolwerk van het imperialisme".

Het tweede hoofdstuk schetst het socialistische wereldstelsel "in een nieuwe étappe van zijn ontwikkeling". Alleen de Sowjet-Unie is bezig met de opbouw van de communistiche maatschappij; de andere bloklanden leggen het fundament van het socialisme. De vereende krachten van het socialistische kamp bieden elk socialistisch land een betrouwbare bescherming tegen de aanslagen van de imperialistische reactie. Dit hoofdstuk besluit met de opmerking, dat de socialistische staten thans een machtige invloed op het wereldgebeuren uitoefenen. "Er bestaan momenteel reële mogelijkheden, de belangrijkste vraagstukken van deze tijd op een nieuwe wijze in het belang van de vrede, de democratie en het socialisme op te lossen".

Oorlog en vrede

Het derde hoofdstuk behandelt "het vraagstuk van oorlog en vrede". Na te hebben vermeld dat, zolang het imperialisme er is ook de voedingsbodem voor agressie-oorlogen zal blijven bestaan, wordt gefulmineerd tegen de westerse militaire blokken zoals de NAVO, de oorlogshaard West-Berlijn, het "door de Amerikanen torpederen" van de topconferentie van mei 1960 te Parijs etc.

De conferentie concludeert, dat het oorlogsgevaar groter is geworden en dat het behoud van de vrede het breedst mogelijke eenheidsfront van de vredesvrienden vereist. De strijd voor de vrede wordt als "een taak van de eerste orde" gesteld voor alle communistische partijen, die alle krachten van het wereld-proletariaat moeten verenigen teneinde de oorlog te voorkomen en de vrede te bewaren. Deze partijen moeten de massa, afkomstig uit de meest uiteenlopende maatschappelijke milieus, mobiliseren.

De conferentie acht het een dringende taak om te strijden tegen het uitbreken van een atoom-oorlog. Daartoe moet met kracht worden geijverd voor de opheffing van de "imperialistische" militaire bases. Nogmaals wordt in de Verklaring gesteld, dat er echter geen "door het noodlot gewilde onvermijdelijkheid van de oorlog" bestaat. Onder invloed van de te versterken acties van het superieur geachte "socialistische" kamp zal reeds vóór de volledige overwinning van het socialisme, terwijl het kapitalisme in een deel van de wereld nog bestaat, de reële mogelijkheid aanwezig zijn een wereldoorlog uit te bannen.

Deze formulering - zie het onderstreepte - toont aan, dat de door de Chinese partijleiders menigmaal aangevochten uitspraak van het XXIste CPSU-congres eveneens onverkort in de Verklaring is gehandhaafd. Evenmin blijkt de conferentie bereid te zijn geweest de voorheen herhaaldelijk gelanceerde Chinese opvatting te onderschrijven dat niet wereldoorlog het alternatief van vreedzame coëxistentie is maar koude oorlog en locale oorlogen.

"Vreedzame coëxistentie voor staten met een uiteenlopend maatschappelijk stelsel óf een allesverwoestende oorlog - zó en niet anders kan vandaag het vraagstuk worden gesteld. Een andere weg is er niet".

De nationale bevrijdingsbeweging

Het vierde hoofdstuk bevat, in tegenstelling met de voorgaande, een aantal nieuwe elementen. Het handelt over de nationale bevrijdingsbeweging. De communisten hebben, zo wordt daarin gememoreerd, de vooruitstrevende, revolutionaire betekenis van de nationale bevrijdingsoorlogen steeds erkend. "De volken van de koloniën strijden, al naar gelang de concrete omstandigheden in elk land afzonderlijk, voor hun onafhankelijkheid door middel van de gewapende strijd of

langs een niet-militaire weg".

De Verenigde Staten worden in dit hoofdstuk aangeduid als het voornaamste bolwerk van het "moderne kolonialisme" op grond van hun pogingen tot het beïnvloeden van de economie en de politiek in Azië, Afrika en Latijns-Amerika. De communistische partijen van deze landen strijden, volgens de Verklaring, voor de consequente voltooiing van de anti-imperialistische, anti-feodale, democratische revolutie, "voor de vorming van de nationale democratische staat".

Onder deze categorie valt een staat, die o.m. consequent zijn politieke en economische onafhankelijkheid verdedigt, strijd voert tegen het imperialisme en zijn militaire blokken, dictatoriale en despotische bestuursmethoden van de hand wijst, ijvert voor het volledig afwerpen van het koloniale juk, voor het beperken, beteugelen en eventueel uitschakelen van de inheemse klasse der uitbuiters en ook strijdt tegen de "nieuwe vormen" van het kolonialisme.

Dit in de Verklaring van november 1960 vastgelegde begrip, "de onafhankelijke staat van de nationale democratie", is een nieuwe formulering voor een nationaal maatschappelijk bestel, dat zich, zij het in een minder ver gevorderd stadium dan de "volksdemocratieën", in de door de communisten gewenste richting beweegt.

Volgens de Oostduitse partijleider Hermann Matern trok dit begrip reeds in de voorbereidingscommissie de volle aandacht. Aanvankelijk hadden, aldus Matern, de Braziliaanse en Cubaanse kameraden tegen deze nieuwe definitie - voorgesteld door de CPSU - bezwaren geopperd. Uiteindelijk was men het er echter over eens, dat de Cubaanse Republiek in haar huidige gedaante het typische voorbeeld is van een nationale democratische staat, waarin de democratische revolutie en de nationale bevrijding reeds verwezenlijkt zijn.

Daartegenover is de VAR, de Verenigde Arabische Republiek, een staat, die weliswaar zijn nationale onafhankelijkheid - tegen de macht van het Franse en Britse imperialisme in - op politiek terrein heeft verwezenlijkt, maar die economisch verbonden blijft met de belangen van het Amerikaanse kapitaal en het Westduitse imperialisme. Het auto-cratische bewind van Nasser stelt daarenboven de "democratische krachten" van het in de VAR verenigde Egyptische en Syrische volk bloot aan vervolging. (Hier wordt bedoeld op het onderdrukken van de communistische activiteit in de VAR). In Brazilië is de arbeidersklasse er daarentegen wel in geslaagd meer democratische vrijheden en rechten te

verwerven, maar is men op politiek, economisch en militair terrein van het Amerikaanse kapitalisme afhankelijk.

Vreedzaam of met geweld

Hoofdstuk vijf van de Verklaring bevat in de aanvang de bekende communistische visie op de monopolies. Naast de gebruikelijke opmerkingen over de vermeende gevaren daarvan voor de werkers in de kapitalistische maatschappij, worden de rechtse sociaal-democratische leiders gelaakt. Sommigen hebben, aldus de Verklaring, openlijk de kant van het imperialisme gekozen en mede uit vijandschap tegen het communisme gecapituleerd voor de conservatieve, reactionaire machthebbers. Deze rechtse leiding van de sociaal-democratie heeft in verscheidene landen bereikt, dat een partij-program werd aangenomen, waarin het marxisme, de klassenstrijd en de traditionele socialistische leuzen openlijk zijn afgezworen. In de Verklaring wordt daarop verzekerd, dat de communisten in de sociaal-democratische werkers hun klassebroeders zien, met wie zij in de vakbonden en andere organisaties vaak samenwerken. (Met andere woorden: de communisten moeten doorgaan "de eenheid van actie" en "de eenheid van organisatie" der arbeidersklasse te propageren).

In hetzelfde hoofdstuk worden nog eens de kansen afgewogen op een al dan niet vreedzame overwinning van het socialisme. De Verklaring bevat te dien aanzien de uitspraak over het streven van de arbeidersklasse om de socialistische revolutie met vreedzame middelen te doen slagen. Zo wordt gesteld, dat onder de huidige verhoudingen de arbeidersklasse met haar voorhoede, de marxistisch-leninistische partij, in een aantal kapitalistische landen de mogelijkheid bezit om "de reactionaire, volksvijandige krachten een nederlaag toe te brengen, een stabiele parlamentsmeerderheid te veroveren, het parlement te veranderen van een werktuig, dat de klassebelangen van de bourgeoisie dient, in een instrument, dat in dienst staat van het werkende volk, een omvangrijke buiten-parlementaire massastrijd te ontplooiën, het verzet van de reactionaire krachten te breken en de noodzakelijke voorwaarden te scheppen om de socialistische revolutie op vreedzame wijze ten uitvoer te leggen". (Speciaal de Italiaanse communisten hebben zich met deze formulering ingenomen getoond).

Bij wijze van alternatief wordt vervolgens onder meer gesteld, dat men, voor het geval de uitbuitersklassen tegenover het volk ge-

bruik zouden maken van geweld, een andere mogelijkheid voor ogen moet houden: die van de niet-vreedzame overgang naar het socialisme. "Het leninisme leert ons en de historische ervaring bevestigt dit dat de heersende klassen de macht niet vrijwillig afstaan".

"De reële mogelijkheid van deze of gene aard van de overgang naar het socialisme wordt in elk land afzonderlijk bepaald door de concrete historische verhoudingen", aldus wordt daaraan toegevoegd.

De communistische partijen

Het zesde hoofdstuk handelt over de betrekkingen tussen de communistische partijen over de gehele wereld. Zij hebben in 87 landen thans totaal ruim 36 miljoen leden, althans volgens de Verklaring. Aan dit onderdeel van het jongste program-document van het internationale communisme zal in het volgende maandoverzicht een afzonderlijke beschouwing worden gewijd.

In dit slothoofdstuk van de Verklaring is "afgerekend" met de "dwalingen van het moderne revisionisme". De wijze waarop dit is geschied, moet op zijn minst de Chinese communisten voldoening hebben geschonken, aangezien Peking nu reeds jaren achtereen een ononderbroken vijandige campagne heeft gevoerd tegen de "Tito-kliek". De Verklaring van november 1960 gewaagt van de leiders van de Joegoslavische Communistenbond, die het marxisme-leninisme hebben verraden, doordat zij het voor verouderd verklaarden en tegenover de Verklaring van 1957 hun anti-leninistische revisionistische program hebben geplaatst.

H O O F D S T U K I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

CPN-partijbestuurszitting januari 1961

Op zaterdag 21 en zondag 22 januari 1961 vond een zitting plaats van het partijbestuur der CPN, die in het teken stond van de conferentie van 81 communistische partijen te Moskou in november 1960. De inleiding voor het gesprek over deze conferentie werd gehouden door Jaap Wolff. Paul de Groot hield een rede, die meer was afgestemd op de toestand in Nederland. De Waarheid bracht op 23 januari een verkorte weergave van De Groot's rede. Op 24 januari werd een uittreksel uit de inleiding van Jaap Wolff gegeven.

Het partijbestuur nam twee resoluties aan, de ene handelende over de conferentie van Moskou, de andere over de toestand in Nederland. De besluiten van de Moskouse conferentie werden goedgekeurd, evenals het optreden aldaar van de CPN-delegatie.

Besloten werd dat het eerstvolgende (20ste) partijcongres zal worden gehouden op 20, 21 en 22 mei a.s. (Pinksteren). Daarop zal o.m. de definitieve tekst van het beginselprogram worden besproken en een nieuw partijbestuur worden gekozen.

Uit de rede van Paul de Groot

De Groot stond lang stil bij de jongste gebeurtenissen in België. De Nederlandse en de Belgische arbeiders, zo zei hij, hebben een gemeenschappelijke vijand, nl. de katholieke en liberale reactie. De Belgische stakingen hebben evenwel bewezen, dat er in de sociaal-democratische partij veel klassebewuste arbeiders zijn, die voor de communisten niet onder doen en op weg zijn de communistische politiek te onderschrijven.

Wederom deed de algemeen secretaris van de CPN een felle aanval op de PSP, de Pacifistisch Socialistische Partij. Het doel van de PSP is er op gericht te voorkomen, dat de radicalen uit de PvdA zullen overgaan naar de communisten, aldus De Groot. Wij zijn niet voor het oprichten van splinterpartijen als de PSP, die bovendien een toevlucht bieden voor trozskisten en andere renegaten. Tevens kondigde hij een verscherpte strijd aan tegen de revisionisten, hoewel volgens hem de Tito-groepjes

met hun SWP en "echte" EVC geen voet aan de grond gekregen hebben.

De nieuwe vakbondspolitiek van de partij - het overgaan van EVC 1958-ers naar het NVV - was volgens de algemeen secretaris een groot succes. Dit bewezen o.m. de laatste acties in de metaalindustrie.

De partij zal de stroming naar neutraliteit in ons land bevorderen. Ook zonder dat Nederland eerst formeel uit de NAVO treedt, kan het de weg naar een neutrale positie opgaan en van de atoom-bewapening afzien.

Uit de rede van Jaap Wolff

Jaap Wolff baseerde zijn inleiding op de "Verklaring" van de Moskouse conferentie. Hij betoogde o.m. dat de eenstemmig te Moskou aangenomen documenten voor de partij een oproep tot en een actieprogram voor de strijd tegen de oorlogsvoorbereiding betekenen. Massaal optreden voor de vrede is strijd tegen het imperialisme.

De conferentie wees de opvatting dat vreedzame coëxistentie verzwakking van de strijd tegen het imperialisme inhoudt, scherp van de hand. De vreedzame coëxistentie is een vorm van klassenstrijd tussen het socialisme en het kapitalisme, aldus Wolff.

In de strijd voor de vrede komt grote betekenis toe aan de economische opbouw van het socialistische kamp. Economische integratie van dit kamp is noodzakelijk. De CPN, zo betoogde Wolff, moet alles doen om de eenheid van de communistische wereldbeweging te helpen versterken. Een onverzoenlijke houding tegen alle uitingen van nationalisme en chauvinisme is evenzeer geboden als tegenover het revisionisme.

De conferentie stelde nogmaals nadrukkelijk vast, dat alle marxistisch-leninistische partijen onafhankelijk zijn en gelijke rechten hebben. In de "Verklaring" zijn geen formuleringen meer opgenomen, waarin de CPSU wordt aangeduid als hoofd of leider van de communistische beweging. Er bestaat geen centrum, van waaruit leiding gegeven wordt. Wel werd vastgelegd, dat de CPSU, als de partij met de meeste ervaring, de voorhoede is van de communistische beweging.

Opmerking

Van het begin af aan is de CPN zwijgzaam en zeer gesloten geweest over de aanleiding tot het houden van de conferentie te Moskou, te weten de tegenstellingen tussen de Sowjet-Unie en de Volksrepubliek China. In partijbestuurskringen werd niet of nauwelijks over de kwestie gesproken.

Ook over de Moskouse conferentie vond vóór de partijbestuurszitting hoegenaamd geen gedachtenwisseling plaats.

De CPN heeft de Verklaring van Moskou gepubliceerd als "het eerste deel" van het decembernummer van de Nederlandse uitgave van het internationale maandblad "Vraagstukken van Vrede en Socialisme".

Wolff heeft zich kennelijk voornamelijk bepaald tot het naar voren brengen van die punten in de "Verklaring", die Paul de Groot ter harte gaan en stroken met zijn opvattingen. Dit zijn o.m. de zelfstandigheid van de afzonderlijke partijen- ook van de kleine -de eenheid in de internationale communistische beweging en de economische opbouw van het socialistische kamp.

De Groot voegde daaraan zelf nog toe: de strijd tegen het revisionisme en de eenheid van vakbeweging. Zijn optimistische uitlating over het succes met de politiek van eenheid in de vakbeweging is niet in overeenstemming met de werkelijkheid. (Zie o.m. hoofdstuk IV van MO no. 12/1960).

Herdenking Februari-staking

Na de bevrijding werd de Februari-staking van 1941 slechts enige jaren achtereen op een wijze herdacht, die de indruk van eensgezindheid kon wekken. Nadien gingen de communisten hun eigen weg. Zo vond telkenjare in de ochtenduren op het Jonas Daniël Meijerplein, bij het standbeeld "de dokwerker", een officiële herdenking onder leiding van het Amsterdamse gemeentebestuur plaats, waarna eerst in de middag de door de communisten georganiseerde manifestatie werd gehouden.

Van verschillende zijden is de laatste tijd getracht opnieuw tot één algemene herdenkingsplechtigheid te komen. Bekend is dat o.a. Gerben Wagenaar zich daarvoor heeft ingespannen. Hem is het monopolie, dat de CPN zich ten aanzien van de Februari-staking had toegeëigend, altijd een doorn in het oog geweest.

Reeds in november j.l. deed in CPN-kringen het gerucht de ronde dat de partij dit jaar aan de algemene plechtigheid zou deelnemen.

Volgens een in De Waarheid van 17 januari aangehaalde "officiële mededeling", zal deze herdenking plaatsvinden op zaterdag 25 februari te 13 uur. Hierdoor zal een ieder de gelegenheid verkrijgen aan de herdenking deel te nemen. "Zodoende", aldus De Waarheid, "zal het mogelijk zijn deze herdenking te doen geschieden in de geest van de plechtigheid, zoals deze in de avond van de vierde mei plaats vindt".

Tevens merkt het blad daarbij op, dat het - communistische - comité "Herdenking Februari-staking" zijn instemming met deze gang van zaken heeft betuigd.

In een commentaar geeft De Waarheid uiting aan haar voldoening over het feit dat nu een gezamenlijke herdenking zal plaatsvinden, waarvoor de communisten zich - zo wordt nu beweerd - al herhaaldelijk hebben uitgesproken. Een gezamenlijke massale herdenking wil de CPN zien als een eensgezinde demonstratie tegen het herlevende Duitse militarisme en het weer opkomende fascisme en tegen "hen, die ons grondgebied gebruiken als opslagplaats voor atoomwapens".

Het comité "Herdenking Februari-staking" was volgens het vorenvermelde Waarheidbericht reeds druk bezig de jaarlijkse voorbereidingen te treffen voor een zo massaal mogelijke deelname en geld in te zamelen voor bloemen, die aan de voet van "de dokwerker" zullen worden gelegd.

Het staat intussen te bezien of de gemeenschappelijke manifestatie geheel zonder strubbelingen zal verlopen. De kans dat zich wrijvingen tussen de CPN-ers en de volgelingen van Gerben Wagenaar zullen voordoen is reëel aanwezig, vooral wanneer deze laatsten zich in de voorste gelederen gaan opstellen.

In partijbestuurskringen is de vraag gerezen of men niet te spontaan geweest is met het betuigen van instemming met de gezamenlijke herdenking én of men daaraan niet de voorwaarde had moeten verbinden, dat men op voet van gelijkheid met andere deelnemers behandeld wenst te worden. De CPN zal zich in geen geval naar de achtergrond laten dringen.

Al geruime tijd geleden had de CPN-leiding aan Gerard Maas opdracht gegeven de geschiedenis van de Februari-staking te boek te stellen en de in 1954 - als reactie op het bekende boek "De Februari-staking" van B.A. Sijes - uitgegeven brochure "De Waarheid over de Februari-staking" te herschrijven. Maas moet daarbij de literatuur "zuiveren" van de namen van Gerben Wagenaar en "andere renegaten".

Alle eer voor het organiseren van de staking wordt in het nu gereed gekomen nieuwe boek wederom opgeëist voor de CPN. De schrijver vermijdt, overeenkomstig de ontvangen richtlijnen, zorgvuldig Gerben Wagenaar of enige andere afvallige communist te noemen.

Met het doen verschijnen van het werk van Maas, dat getiteld is "De kroniek van de Februari-staking", juist enkele weken vóór de jaarlijkse herdenking, wil de CPN-leiding nogmaals het aandeel van de toen-

malige partij in de staking in het licht stellen.

Steunactie Belgische stakers

Het verzet tegen de "Eenheidswet" van de regering Eyskens en de in verband daarmee in België uitgebroken stakingen werden vanaf het begin in groot opgemaakte artikelen in De Waarheid behandeld. Vanzelfsprekend werd daarbij bijzondere nadruk gelegd op de eensgezindheid van socialisten en communisten in de strijd tegen de "klerikale reactie". Het gematigd optreden der rechtse socialisten werd als "verraad" van de arbeidersklasse bestempeld.

Afgezien van de morele bijstand, die met zulke beschouwingen wordt verleend, was er, voorzover bekend, van directe hulp van CPN-zijde geen sprake, totdat op 17 januari 1961 in De Waarheid een oproep tot steun aan de slachtoffers van de "Eyskens-terreur" werd geplaatst. Geldelijke bijdragen kunnen sindsdien aan de redactie van de CPN-krant worden overgemaakt.

De agitatie tegen de A-bom

De agitatie voor "een atoomvrij Nederland" kreeg met de interpellatie van Marcus Bakker in de Tweede Kamer op 14 december j.l. een nieuwe impuls. Deze actie werd ook in de gemeenten verder ontplooid.

De CPN-raadsleden van de daarvoor in aanmerking komende gemeenten hebben de opdracht gekregen het voorbeeld van Bakker te volgen door het stellen van vragen in raadsvergaderingen over het voorhanden zijn van zogenaamde atoomkoppen in of nabij deze gemeenten.

Als eerste liet het communistische raadslid van Enschede, Teunis Stuivenberg, van zich horen. Hem werd, blijkens De Waarheid, op 16 januari door de gemeenteraad niet toegestaan zijn vragen te stellen. Het gelukte hem alleen de burgemeester te laten mededelen, dat de commandant van de vliegbasis Twente iedere inlichting weigert. Stuivenberg liet zijn optreden ondersteunen door een adres aan de Enschedese raad, voorzien van ruim 300 handtekeningen van "verontruste inwoners".

Te Utrecht had zulk een "hulpactie" ten behoeve van het CPN-gemeenteraadslid B. Schreuders een averechts effect. Voornemens zijnde in de eerstvolgende raadszitting te interpellieren over de vliegbasis Soesterberg, had ook hij ter ondersteuning van zijn optreden een adres aan de raad laten richten. Toen dit in behandeling kwam, moest Schreuders evenwel wegens ziekte verstek laten gaan.

De raad weigerde hem de interpellatie alsnog te houden, omdat in de vorige vergadering reeds op het binnengekomen adres was beslist.

Schreuders had de Utrechtse gemeenteraad o.m. willen vragen zich aan te sluiten bij het verzoek, dat, naar De Waarheid meldde, Gedeputeerde Staten van Utrecht aan de Regering hebben gericht om de vliegbasis Soesterberg op te heffen. In de vergadering van de Provinciale Staten van Noord-Holland beval Esther Muller-van West dit college aan een soortgelijke stap te ondernemen.

De bestaande ongerustheid over het aanwezig zijn van "atoomkoppen" in Nederland en de hinder van het geluid der straalvliegtuigen voor omwonenden van militaire vliegbases, stellen de CPN in staat zich wederom voor te doen als de verdedigster bij uitstek van de belangen der burgerij. Ook op deze manier probeert de CPN "dichter bij de massa" te komen.

H O O F D S T U K I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Vredesbeweging

Het vredesappèl der 81 communistische partijen, die in november jl. te Moskou bijeenkwamen, begint in de kringen der communistische vredesbeweging door te werken. De Wereldvredesraad zal zich in 1961 toeleggen op het bevorderen van de eenheid van actie met andere, niet bij de WVR aangesloten vredesorganisaties. Enige vooraanstaande figuren uit de Sowjet-Unie richtten, naar aanleiding van het november-appèl, een schrijven aan de "vredesvrienden van alle landen", met de opwekking de verspreide acties voor het verbod van kernwapenen en voor een totale, gecontroleerde ontwapening gemeenschappelijk te gaan voeren.

Richtlijnen voor dit gemeenschappelijke optreden zal de Wereldvredesraad geven in een massaal te verspreiden, eenvoudig gesteld geschrift over ontwapening en de daarmee verband houdende noodzakelijke acties.

Van gelijke strekking is een artikel in het WVR-bulletin (januari '61) van de hand van de fungerende WVR-voorzitter, prof. J.D. Bernal. Het is getiteld "1961 - een grote gezamenlijke wereldvredescampagne". Bernal geeft hierin onder meer uitdrukking aan het grote belang dat de Wereldvredesraad hecht aan de activiteiten van vredesorganisaties buiten de WVR. Voorts betoogt hij, dat deze zich meer moet toeleggen op het "regionale" werk, opdat nationale, locale problemen nauwer verbonden kunnen worden met internationale kwesties.

Het systeem van centrale leiding in de WVR blijft kennelijk moeilijkheden opleveren bij de uitvoering van het praktische werk in de verschillende landen.

Sinds 1956 wordt reeds met deze "regionale" gedachte gespeeld, zonder dat het tot een definitieve uitvoering kwam. Slechts incidenteel is er zo nu en dan iets van te bespeuren. In het januari-bulletin is bijvoorbeeld een verklaring opgenomen van een aantal Westduitse leden van de WVR, met betrekking tot de situatie in West-Europa.

Het Duitse volk heeft de verplichting - zowel ten opzichte van zijn buurlanden als van zichzelf - een Duitse bijdrage te leveren voor

de algemene ontwapening, aldus hun visie. Om een broederoorlog te vermijden en het groeiende wantrouwen van de buurlanden ten aanzien van de Duitse Bondsrepubliek weg te nemen, is het noodzakelijk een einde te maken aan de atomaire bewapening van het Westduitse leger. Deze taak is dus speciaal aan de Duitse vredesstrijders en eventueel aan die van de buurlanden opgedragen.

Ook de klaarlijkkelijke goedkeuring van de WVR voor de eind oktober 1960 te Oslo opgerichte Scandinavische vredesraad wijst op nieuwe belangstelling voor regionale taakverdelingen. De Scandinavische raad, ontstaan uit het overleg tussen verschillende (ook niet-communistische) vredesorganisaties uit Noord-Europa, zal worden samengesteld uit twee vertegenwoordigers van elk der Scandinavische landen en van IJsland.

Tijdens de zitting van het Presidium van de Wereldvredesraad van 23-24 november 1960 te Boekarest werd besloten tot voltallige bijeenkomst van de raad van 24 tot 27 maart a.s. te New Delhi.

Critiek op vooraanstaand Frans vredesstrijder

Medio december van het afgelopen jaar ontving de Franse vredesstrijder Laurent Casanova, presidium-lid van de Wereldvredesraad, in Parijs de "Lenin-prijs voor de vrede" uit handen van Dimitri Skobeltzin, lid van de Sowjet-Academie voor Wetenschappen.

Deze glorie was echter van korte duur, want medio januari werd Casanova, die tevens lid is van het Politiek Bureau van de PCF, de Franse communistische partij, er van beschuldigd "opportunistische critiek" te hebben uitgeoefend op zijn partijleiding. Casanova is in Frankrijk verantwoordelijk voor de gang van zaken in het nationale Franse vredescomité. In die functie had hij de officiële Franse partij-politiek genegeerd door zich niet uit te spreken tegen het Algerije-referendum van President De Gaulle.

Dit vreemde samengaan van lof en blaam toont iets van de stroeve communicatie in de communistische beweging.

Jeugdbeweging

Het 8ste ANJV-congres

Het Algemeen Nederlands Jeugdverbond (ANJV) hield in Amsterdam zijn 8ste congres, dat sober van opzet was. Het kan het best gekarakte-

riseerd worden als een beraadslaging over interne aangelegenheden. Van de voorliggende plannen is de met Pinksteren 1961 te organiseren protestdemonstratie tegen de opslag van atoomwapens in Nederland het belangrijkste.

Vice-voorzitter Roel Walraven noemde het ANJV de enige "springlevende" politieke arbeidersjeugdorganisatie temidden van andere jeugdorganisaties, die met grote moeilijkheden te kampen hebben. Walraven schreef deze gunstige positie toe aan het klassekarakter van het verbond. Het ANJV ziet de CPN als de enige politieke organisatie, die een consequente gedragslijn volgt ten aanzien van de vrede en de jeugd. Daarom kan de CPN op de steun van het verbond rekenen.

Voor wat de organisatie van het ANJV betreft werd een nieuwe ledenwerfactie aangekondigd. De vorige, in het laatste kwartaal van 1960 gevoerd, zou ruim 500 nieuwe leden hebben opgeleverd. Het verbond heeft nu blijkbaar de smaak te pakken en wil zijn ledental per 1 juli 1961 met de helft verhoogd zien. Ook het verenigingsleven moet gestimuleerd worden. Het verbond wil volgens Walraven met zijn tijd meegaan en daarom disco-, fan- en bromfietsenclubs oprichten.

Een nieuw hoofdbestuur

Het ANJV-congres koos op dit Kerstcongres 1960 een nieuw hoofdbestuur van 33 personen. Ruim 20 ouderen maakten plaats voor jeugdiger functionarissen. Joop Wolff, sinds augustus 1952 voorzitter, nam afscheid in verband met zijn leeftijd en zijn functies in de CPN (Wolff is lid van de dagelijkse leiding en hoofdredacteur van De Waarheid). In zijn plaats werd Bart Schmidt gekozen. Roel Walraven is nu officieel vice-voorzitter, een functie die hij in feite al sinds september 1960 heeft vervuld.

Voorgeschiedenis Pinkstertocht 1961

Tijdens het weekend van 18 december ondernamen acht communistische jongeren uit Amsterdam (hoofdbestuurders van het ANJV, de OPSJ en de studentenvereniging "Perikles") een fietstocht van Volkel naar de hoofdstad. Met borden en manifesten trachtten zij de bevolking attent te maken op het gevaar van de in Nederland opgeslagen "atoomkoppen". In Arnhem werden zij wegens het overtreden van een politieverordening aangehouden. Na terugkeer in Amsterdam richtten de deelnemers bij wijze van protest "spontaan" een initiatiefcomité op onder veel tam-tam van het partijdagblad.

Geprotesteerd werd, naar het heette, tegen de "vrijheidsberoving" en de "EVD-methoden". Het comité riep de Nederlandse jeugd op deze demonstratie met Pinksteren massaal te herhalen. Later ondersteunde het ANJV-congres dit voornemen.

Het ANJV maakt hier van een initiatiefcomité gebruik, klaarblijkelijk om ook niet-communistische jongeren te interesseren. De bedoeling is dezen onder meer via wijkcentra te activeren om zich zodoende van hun deelneming te verzekeren.

Vrouwenbeweging

IDVF-Raadszitting

Van 29 november tot en met 5 december 1960 werd in Warschau een uitgebreide raadszitting gehouden van de communistische Internationale Democratische Vrouwenfederatie (IDVF). Meer dan 200 vrouwen uit ca 60 landen namen aan de beraadslagingen deel. De Nederlandse Vrouwenbeweging (NVB) was vertegenwoordigd door haar voorzitter Heiltje de Vos-Krul en Jo Geerligts-Ossenkoppele, lid dagelijks bestuur. Men sprak er voornamelijk over de strijd voor de vrede en de algemene ontwapening.

Ruim een week voor het begin van deze IDVF-bijeenkomst, hield de Franse communistische vrouwenorganisatie (de UFF) in een voorstad van Parijs haar 7e congres. Er werd voornamelijk van gedachten gewisseld over problemen inzake de vrede, de situatie in Algerije en de Westduitse herbewapening. De NVB was vertegenwoordigd door Esther Verrips-de Jong, lid van het dagelijks bestuur.

NVB-activiteiten

De Nederlandse Vrouwenbeweging (NVB) houdt zich de laatste maanden bezig met hulpacties ten behoeve van het buitenland. Eind 1960 werd begonnen met het inzamelen van levensmiddelen en zeep voor Algerijnse kinderen. Een tweede hulpcampagne startte in januari. Op verzoek van de IDVF is de NVB bezig kleding in te zamelen voor wat men noemt "de slachtoffers van de Spaanse burgeroorlog, die nog altijd in gevangenschappen opgesloten zitten" en andere politieke gevangenen. De verzending van deze pakketten geschiedt door middel van "contactadressen". Het is kennelijk de opzet van het NVB-hoofdbestuur de afdelingen zelf voor de verzending te laten zorgdragen, met inbegrip van de ook daaraan verbonden kosten. Men zit nl. krap bij kas.

Verzetsbeweging

"Verenigd Verzet 1940-1945" zou op 4 en 5 februari 1961 te Amsterdam een "Nationale conferentie tegen herlevend fascistisch gevaar" (ook wel aangekondigd als "Nationale conferentie van het verzet") beleggen. Wel wat laat volgt deze "nationale conferentie" op een aantal soortgelijke bijeenkomsten in regionaal verband, die reeds in de maanden oktober en november 1960 in België, Denemarken, Oostenrijk en Frankrijk plaatsvonden.

Naast de briefkaarten, waarmee wordt geprotesteerd tegen een verbod van de VVN*, zijn in de afgelopen maand door "Verenigd Verzet" ook kaarten in omloop gebracht, die het ontslag eisen van de Westduitse staatssecretaris Globke, na de tot aftreden gedwongen bondsminister Oberländer een voortdurend door de communisten bestreden figuur.

* VVN = Vereinigung der Verfolgten des Naziregimes.

H O O F D S T U K I V

COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN IN HET BEDRIJFSLEVEN

De "oude" EVC

Haar huidige positie

Een der redenen dat de EVC vorig jaar (op 20 en 21 februari) een congres had bijeengeroepen, was volgens inleider E. Sip "de opzienbarende opheffing van de door de CPN opgerichte EVC-'58" geweest. (NB: als gevolg van de communistische eenheidsacrobatiek). Het congres zag hierin een kans tot ledenwinst voor de "oude" EVC. Met de "opheffing" van de EVC-1958 liep het echter niet zo'n vaart als de leiding der "oude" EVC had gehoopt. Weliswaar werd de EVC-1958 als overkoepelende organisatie door het zogenaamde "Centrum" vervangen, doch de EVC-1958-bedrijfsbonden bleven bestaan, zij het met nogal veel ledenverloop in 1960. Het is echter toch zelden voorgekomen, dat oud-leden van een EVC-'58-bond naar de "oude" EVC overgingen. (Het kwam er meestal op neer dat zij het getal der ongeorganiseerden vermeerderden). Van een succesvolle ledenwerving is bij de "oude" EVC stellig geen sprake geweest.

Vermoedelijk is het ledental van de EVC in de loop van 1960 zelfs nog verder teruggelopen. Haar invloed beperkt zich tot een klein deel der arbeiders werkzaam bij enkele grote metaalbedrijven (Werkspoor te Amsterdam en Utrecht, NDSM), tot groepjes werknemers bij een paar chemische fabrieken te Amsterdam en tot een handjevol aanhangers onder spoorwegbeambten en gemeentelijk personeel in de hoofdstad. De "oude" EVC heeft zich dan ook tijdens de vele grote arbeidsconflicten in het afgelopen jaar nauwelijks kunnen laten gelden. Enkele malen verspreidde ze pamfletten, hoofdzakelijk bij de grote metaalbedrijven, doch ze bleek niet in staat in het laatste kwartaal van 1960, toen zich grote spanningen onder de metaalbewerkers voordeden, meer dan 10 à 15 leden bij elkaar te trommelen voor de in Amsterdam uitgeschreven vergaderingen. Een landelijke algemene kadervergadering, op 8 december in de hoofdstad gehouden, trok uit het hele land circa 45 bestuurders en kaderleden.

De verhouding tot de CPN

Ondanks haar zwakke positie heeft de "oude" EVC de CPN-leiding het leven soms wel zuur gemaakt en de partij en het Centrum waar mogelijk afbreuk gedaan.

De CPN bleef van haar kant op gezette tijden waarschuwen tegen de "groep Gortzak-Brandsen". Tijdens de bouwvakstakingen van maart 1960 - onder leiding van de bouwvakbonden van NVV, KAB en CNV - is van partijwege geprobeerd H. Gortzak - die als timmerman in de nieuwbouw werkzaam was - bij de arbeiders onmogelijk te maken. In De Waarheid van 24 maart verscheen bijvoorbeeld een artikel over Gortzak (verbondsbestuurder van de "oude" EVC) als "stakingsbreker". In feite had de "oude" EVC dezelfde gedragslijn als de CPN-getrouwe ABWB/EVC-1958 gevolgd en zich achter de stakingsleiding der bonafide vakbonden geschaard.

In april 1960 maakte de EVC een kort geding aanhangig tegen De Waarheid terzake van een uit 1951 daterende leenschuld van omstreeks f 30.000,--. De arrondissementsrechtbank wees de eis echter af. Volgens een bericht in het CPN-dagblad van 21 januari 1961 is de EVC opnieuw een proces tegen De Waarheid begonnen.

De EVC-leiding is voorts geruime tijd doende geweest de Transportbond van de EVC-'58, die in het aan de "oude" EVC toebehorende pand Van Breestraat 60 te Amsterdam huisde, als huurder kwijt te raken. Medio 1960 besloot de ABT-1958 dit gebouw te ontruimen. De "oude" EVC heeft daarop haar eigen kantoorgebouw in de Vondelstraat no. 54 te Amsterdam verkocht en is op 1 september 1960 in het pand Van Breestraat getrokken. Na aflossing van de hypotheek op het gebouw Vondelstraat en betaling van oude schulden hield de EVC nog zoveel over, dat haar voortbestaan, financieel bekeken, weer voor enige tijd verzekerd is.

De EVC krijgt bovendien per jaar f 6000,-- huur van het pand Heemraadsingel 185 te Rotterdam - voormalig filiaal van De Waarheid - dat ze heeft onderverhuurd aan een pensionhoudster (De EVC is huurder van dit pand; de CPN eigenaar). De Waarheid schreef in dit verband over "verdere uitverkoop en onttrekking van bezittingen door de EVC aan de arbeidersklasse".

De contacten met het buitenland

De verbondsbestuurders van de EVC zijn het onderling niet eens over de wenselijkheid opnieuw toenadering tot het Wereldvakverbond

te zoeken. De relaties met het WVV waren in het afgelopen jaar nog niet volledig verbroken. Zo vroeg in maart 1960 de secretaris van de VVI-Transport te Praag aan D. Kleinsma, bestuurder van de ABT, weer eens iets van zich te laten horen. In april kregen zowel het Centrum als de "oude" EVC bezoek van de algemeen secretaris van de VVI-Handel, D. Banchieri, speciaal met het oog op hun eventuele deelname aan enkele anti-Euromarkt-bijeenkomsten in het buitenland.

Twee functionarissen van de "oude" EVC gaven gehoor aan een uitnodiging om als gasten in maart 1960 te Rome een fusie-congres bij te wonen van twee bonden van de CGIL, de door de communisten beheerste Italiaanse vakcentrale. EVC-ers legden daar contacten met enkele Joegoslavische bezoekers van dit congres.

Later in het jaar heeft het EVC-secretariaat met de CGIL gecorrespondeerd over de behartiging van de belangen der in Nederland werkende Italianen. De CGIL schreef dat enkele bestuurders hiervoor zouden overkomen. Voor zover bekend hebben zij Nederland echter tot nu toe niet bezocht.

In oktober 1960 kreeg de EVC van de CGIL het verzoek mee te ageren voor een onafhankelijk Algerije. De EVC heeft daarop contact gezocht met het te Utrecht opgerichte Comité Algerije en daaraan ook medewerking verleend.

Ook vond een briefwisseling tussen de Joegoslavische vakbeweging en het EVC-secretariaat plaats, mede als uitvloeisel van de ontmoeting van maart 1960 in Rome. Kortgeleden besloot het verbondsbestuur een delegatie van twee personen naar Belgrado te zenden, teneinde o.m. overleg te plegen inzake de uitwisseling van vakantie-delegaties en zich te oriënteren over de huidige verhoudingen in het WVV, voor zover althans de Joegoslaven daarvan op de hoogte kunnen zijn. De EVC-delegatie is inmiddels in de laatste week van januari naar Joegoslavië afgereisd.

Relatie tot OVB, SWP en PSP

Medio 1960 heeft de "oude" EVC opnieuw geprobeerd het OVB te Rotterdam te benaderen voor een eventueel samengaan van beide vakorganisaties. De leiding van het OVB bleef daar echter afwijzend tegenover staan.

De voorzitter van de EVC verklaarde in september 1960, tijdens een te Utrecht gehouden bijeenkomst waarop een aantal SWP-ers en enige

PSP-leden aanwezig waren, dat de EVC zich niet beschouwt als een communistische vakvereniging en ook geen nauwe binding aan enige politieke partij wenst. (Een begrijpelijk standpunt, aangezien de intensieve bemoeienis van de CPN met de EVC in 1958 de scheuring in de Eenheidsvakcentrale veroorzaakte).

Dit neemt niet weg dat veel leden van de "oude" EVC politiek georiënteerd zijn op de Socialistische Werkers Partij (Verbandsbestuurder H. Gortzak is redacteur van het SWP-orgaan De Brug). De EVC zou graag ook onder de PSP-aanhang leden willen werven. Tot dusverre ziet het er niet naar uit dat haar dit zal gelukken.

H O O F D S T U K V

OVERIGE GROEPERINGS

De Socialistische Werkers Partij - SWP

Beginselprogram en Statuten

Werd door de ontwerp-beginselverklaring de indruk gewekt dat de Socialistische Werkers Partij, de SWP, niet een communistische doch een links-socialistische koers zou gaan varen, de eindredactie van het in november 1960 in druk verschenen Beginselprogram toont wel aan dat de meerderheid der leden de communistische principes aanhangt. Evenwel wenst men met betrekking tot het democratisch centralisme een soepeler standpunt dan de CPN in te nemen.

Nog duidelijker dan voorheen werd de terzake veel ruimere opvatting van de SWP omschreven. Juist hierdoor wil de SWP zich als communistische partij van de CPN onderscheiden.

Een vergelijking van de tekst van het ontwerp met de eindredactie van de beginselverklaring levert enige sprekende verschillen op.

In het ontwerp werd gesteld, dat de politiek van de SWP gebaseerd is op de "marxistische theorie"; de uiteindelijk aanvaarde tekst zegt dat de "marxistisch-leninistische theorie" de onontbeerlijke grondslag vormt.

De verhandeling over "de wereld van vandaag" werd op zodanige wijze omgewerkt, dat meer aansluiting werd verkregen bij de door de CPSU gevolgde politiek, terwijl op de rol van de Sowjet-Unie meer de nadruk werd gelegd.

Aan het hoofdstuk over "de toestand in Nederland" werd toegevoegd, dat "door de steeds toenemende investering van buitenlands kapitaal in ons land en de verkoop van Nederlandse effecten naar het buitenland, de Nederlandse bevolking meer en meer ook aan buitenlandse uitbuiting wordt onderworpen". De passage wekt het vermoeden, dat men in de toekomst meer anti-Amerikaanse propaganda zal gaan bedrijven.

In de eindredactie van het laatste hoofdstuk, t.w. "De SWP en de strijd voor het socialisme in Nederland" werd, in tegenstelling tot dat wat hieromtrent in het ontwerp werd vermeld, op duidelijke wijze

meer afstand genomen van de PSP, omdat deze "inzake de klassenstrijd en de weg naar het socialisme een vaag en onmarxistisch standpunt inneemt".

De voornaamste wijzigingen in de statuten hebben betrekking op de partijdiscipline en het beheer der financiën.

Aansluitend hierop zij nog vermeld, dat in de eindredactie van het hoofdstuk "de klassenstrijd" in de beginselverklaring wordt gezegd dat de SWP zal meewerken" aan de uitbreiding en de versterking van de strijdbaarheid en de eenheid der vakbeweging, zonder zich te mengen in de organisatorische werkzaamheden dezer vakbeweging". Het laatste zinsdeel kwam in het ontwerp niet voor. Waarschijnlijk heeft men dit toegevoegd om het verschil tussen de SWP en de CPN nog eens te onderstrepen.

Pacifistisch Socialistische Partij (PSP)

Op het heterogene karakter van de Pacifistisch Socialistische Partij, die onder haar aanhangers zowel "rechtlijnige" pacifisten als "linkse" socialisten telt, werd hier reeds meermalen gewezen. Eveneens op de hieruit voortvloeiende mogelijkheid van interne spanningen en conflicten.

In MO no. 12 1960 werd voorts op grond van bepaalde verschijnselen de verwachting uitgesproken, dat de PSP met meer nadruk dan tevoren haar socialisme wil manifesteren en zich tot de arbeiders wil richten. Een tweetal in januari 1961 in het PSP-orgaan Bevrijding opgenomen bijdragen wijzen op een ontwikkeling in extreme richting, die zelfs een anti-parlementair karakter vertoont.

In de eerste plaats dient in dit verband te worden gewezen op het artikel "Het einde van de klassenvrede in België" van de hand van het PSP-hoofdbestuurslid M. van Pelt (Bevrijding, 6-1-1961).

Deze zegt naar aanleiding van het gebeurde in België weliswaar: "Wij zijn democraten en aanvaarden het politieke spel, zoals dat in de volksvertegenwoordiging wordt gespeeld", doch toont er zich in aansluiting hierop een voorstander van dat de democratie op een meer directe wijze en dan ook op een andere plaats kan functioneren.

Tegenover het contra de Belgische staking aangevoerde argument "dit is een politieke staking, de straat regeert", stelt hij "dat de straat niet regeert, doch over de hoofden van haar zgn. vertegenwoor-

digers heen, het de klasse-regering duidelijk maakt, wat haar rechtvaardige verlangens zijn".

Volgens Van Pelt kan alleen een dwaas menen dat de invloed van de democratie beperkt zou moeten blijven tot het invullen van een stembiljet. Hij is voorts nog van oordeel dat de straat weet dat haar vertegenwoordigers in of buiten de regering haar altijd hebben verraden en haar nog vele malen zullen verraden, in België, in Nederland, in Amerika, in Rusland en overal ter wereld.

Aldus Van Pelt, die hiermede duidelijk doet blijken een optreden van "de straat", althans in bepaalde gevallen, te prefereren boven het politieke spel in de volksvertegenwoordiging, niet alleen in België doch ook in Nederland.

Zulks blijkt uit het slot van zijn artikel, waar hij - na te hebben verzekerd dat de PSP achter de (Belgische) stakers staat - de hoop uitspreekt dat de Nederlandse arbeider in de toekomst zo nodig (en z.i. zal dat zeker nodig zijn) dezelfde kracht en offervaardigheid zal kunnen opbrengen, waaromtrent hij overigens niet zo gerust blijkt te zijn.

Een soortgelijk geluid valt te beluisteren in de brief, die namens het PSP-hoofdbestuur werd gezonden aan André Renard, vice-voorzitter van het Algemeen Belgisch Vakverbond (Bevrijding, 20-1-1961).

Daarin betuigt het hoofdbestuur zijn sympathie met "de heroische strijd tegen de politiek van de regering Eyskens". Het zegt verder te geloven dat door het toedoen van de Belgische stakers de staking als strijdmiddel in deze tijd opnieuw bestaansrecht heeft gekregen.

In ieder geval zal zijns inziens, ook al mocht dit strijdmiddel thans geen directe resultaten afwerpen, in de toekomst blijken, dat hier, internationaal beschouwd, een nieuwe basis ligt voor de buitenparlementaire beleving van het socialisme.

Vredesmars op 1 januari 1961

In afwijking van hetgeen aanvankelijk werd gemeend, bleek de op 1 januari van dit jaar gehouden vredesmars door Amsterdam niet te zijn uitgegaan van de PSP, doch van de OCV, de Onafhankelijke Contact-commissie voor Vredeswerk, die zich ten doel stelt de activiteiten van de diverse "vredeskrachten", - met uitsluiting van de communistische - te coördineren.

Wel bestond het leiding gevende comité geheel uit PSP-ers. Daarin hadden nl. zitting A.J. Bruggeman, propagandist, tevens lid van het hoofdbestuur, J.D. Hoepelman, inmiddels benoemd tot politiek secretaris en E.P.W. Lange, die tevens organisatie-secretaris is van "Socialistische Jeugd van Nederland". Dit verklaart tevens dat het comité zetelde in het partijbureau van de Pacifistisch Socialistische Partij.

Tenslotte bleek de PSP-invloed nog uit het optreden als spreker van prof. J. de Graaf en het Tweede Kamerlid ds. N. van der Veen.

Het aantal deelnemers aan de demonstratie en de daarop gevolgde bijeenkomst in Krasnapolsky - bij beide viel het accent vooral op de afkeer van atoomwapens - bedroeg ongeveer 1000. Het bestond grotendeels uit aanhangers van o.m. de ANVA, De Derde Weg, de PSP en Socialistische Jeugd van Nederland. Achter in de stoet liepen enkele bekende figuren uit de SWP, zoals Henk Gortzak en Sjef Pieters.

Leden van de CPN en haar mantelorganisaties werden onder de demonstranten niet opgemerkt. De OCV heeft zich, zoals hiervoren al opgemerkt, steeds van de communistische vredesorganisatie gedistancieerd. In dit verband rijst de vraag of en zo ja welke betekenis moet worden toegekend aan de woorden van de PSP-propagandist Bruggeman, die in zijn slotwoord stelde dat concurrentie tussen vredesbewegingen uit den boze is en dat er alleen met samenwerking iets te bereiken valt.

Het te Moskou verschijnende avondblad "Wetsjernjaja Moskwa" (Moskou bij avond) van 2 januari 1961 haalde onder het opschrift "Voor vrede op aarde", een Tass-bericht uit Den Haag aan, dat melding maakte van een "massademonstratie voor de verdediging van de vrede, georganiseerd op initiatief van de Pacifistisch Socialistische Partij".

Stakingsoverzicht januari 1961

Bedrijf	Aanleiding	Inmenging vakbonden	Resultaat	No.
Vorkheftruckrij- ders bij de Kon. Holl. Lloyd te Amsterdam.	looneisen	-----	Stakers aan- vankelijk ontslagen. Later allen op oude voorw. weer te werk ge- steld.	1.

VERTROUWELIJKA G E N D A
=====

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
* 2-4 feb.	Zitting Uitvoerend Comité van Wereldvakverbond.	Berlijn	WVJ
4-5 feb.	Zitting Bureau Féd. Intern. des Résistants.	Berlijn	FIR
* 25 feb.	Jeugdappèl Overijssel	Enschede	ANJV
17-19 mrt.	3e Medische conf. Féd. Intern. des Résistants.	Luik	FIR
18-19 mrt.	Landelijk ANJV cultureel concours.	Arnhem	ANJV
* 21-27 mrt.	Bijeenkomst Wereldvrede Raad.	New Delhi	WVR
maart	Eur. conf. 40-urige werkweek.	?	WVJ
Pasen	Paastournooi scholieren.	Amsterdam	OPJS
* 8 april	ANJV jeugdappèl voor het Noorden.	Groningen	ANJV
april ?	Europese conferentie voor vrede en veiligheid.	Berlijn?	WVR
8 mei	Internat. strijddag studenten tegen het Duitse militarisme.		IUS
* 20-22 mei	20e congres CPN.	?	CPN
begin '61?	Bijeenk. Algemene Raad Féd.	Berlijn	FIR
21 mei?	Internat. des Résistants.		
21 mei	Viering 10-jarig bestaan Féd. Internat. des Résistants.		FIR
Pinksteren	Demonstratieve fietstocht tegen aanwezigheid "aatomkoppen".	Volkel - Soesterberg - Amsterdam	ANJV/OPJS
* 27-28 mei	Viering 15-jarig bestaan Bond van Soc. Zang- en Muziekver.	Enschede	Bond Soc. Zang- en Muziekver.
21-28 juli	Ontwikkelings- en vacantiekamp.	?	ANJV
20-30 juli	Wereldjeugdforum.	Moskou	Russ. jeugd org.
juli of aug.	6e Internat. conf. partijhistorici.	?	Partij-instituten voor geschied.
1-5 sept.	2e conf. geschied. v.h. verzet.	Warschau	FIR
* 17 okt.	22e congres CPSU.	Moskou	CPSU

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
1961	Bijeenkomst Executief Comité Internat. Org. v. Journalis- ten.	Peking	IOJ
1961	5e congres Wereldvakverbond.	Moskou	WVV
* 1961	Conf. CP-en kapitalistische landen Europa.	?	
1962	8e Wereldjeugdfestival.	Helsinki	WFDJ/IUS
1962	5e congres Internat. Org. v. Journalisten.	?	IOJ
* 1962	7e Congres.	?	IUS

LC * nieuw c.q. aangevuld

VERTROUWELIJK